Islam and Health Journal
نشریه اسلام و سلامت
e-ISSN: 2383-191X p-ISSN:2383-2177
دانشگاه علوم پزشکی بابل

Effect of the Mother's Spirituality and Religious Beliefs during Pregnancy and Breastfeeding on the Mental and Physical Health of the Child

Hassan Jafaripour Ferdosiyeh (MA) [1]*, Seyed Mohammad Taghi Dehghani (MA) [2]

1. Department of Islamic Sciences, Faculty of Medicine, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran.
2. Department of Islamic Sciences, Faculty of Medicine, Khomein University of Medical Sciences, Khomein, Iran.

Article Type:
Review Paper

Received:
13 Dec. 2022
Revised:
9 Apr. 2023
Accepted:
19 Apr. 2023
Published Online:
30 Apr. 2023

ABSTRACT

Background and aim: Spirituality and adherence to religious principles are very effective in benefiting a person from a desirable life with various methods, such as eating a healthy and clean diet and strengthening motivation, hope, and peace to control anxiety and stress in difficult life conditions. The aim of this review study was to examine the research addressing the effects of spirituality and the mother's adherence to religious principles during pregnancy and breastfeeding on the mental and physical health of the child.

Materials and methods: In this review study, 65 articles were found by searching national and international databases using the keywords spirituality, stress, pregnancy, breastfeeding, physical and mental health of the child in Persian and English languages, of which 30 articles were identified according to the inclusion and exclusion criteria after screening the titles and abstracts.

Findings: The mental and physical health of a child is strongly affected by the conditions of its development during the fetal and neonatal period. Attention to spirituality by mothers during pregnancy and lactation can improve the physical and mental growth indicators of the fetus and baby by providing a useful and Halal diet, strengthening motivation, and reducing stress.

Conclusion: The spirituality of the mother during pregnancy and breastfeeding affects the physical and mental health of the child. It is suggested that scientific institutions and health centers carry out appropriate planning to strengthen and improve the spiritual level of mothers.

Keywords: Spirituality, Stress, Pregnancy, Breastfeeding, Mental health, Child

Cite this article: Jafaripour Ferdosiyeh H, Dehghani SMT. Effect of the Mother's Spirituality and Religious Beliefs during Pregnancy and Breastfeeding on the Mental and Physical Health of the Child. Islam and Health Journal. 2022; 7(1): 61-68.

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

*Corresponding Author: Hassan Jafaripour Ferdosiyeh
Address: Department of Islamic Sciences, Faculty of Medicine, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran.
E-mail: hjafaripouriran@gmail.com

[Downloaded from iahj.ir on 2026-11-12]

Islam and Health Journal
نشریه اسلام و سلامت
دانشگاه علوم پزشکی بابل
e-ISSN: 2383-191X p-ISSN:2383-2177

تاثیر معنویات و عقاید مذهبی مادر در دوران بارداری و شیردهی بر سلامت روحی و جسمی کودک

حسن جعفری‌پور فردوسیه (MA) [۱*]، سید محمدتقی دهقانی (MA) [۲]

۱. گروه معارف اسلامی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران.
۲. گروه معارف اسلامی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی خمین، خمین، ایران.

چکیده

نوع مقاله: مقاله مروری

سابقه و هدف: معنویت و پایبندی به اصول دینی و مذهبی در بهره‌مندی انسان از یک زندگی مطلوب با شیوه‌های مختلف چون داشتن تغذیه سالم و پاک و تقویت انگیزه، امید و آرامش جهت کنترل اضطراب و استرس در شرایط سخت زندگی، بسیار موثر می‌باشد. در این مطالعه مروری، هدف بررسی تحقیقات مرتبط با تاثیر معنویات و پایبندی عقاید به اصول دینی و مذهبی مادر در دوران بارداری و شیردهی بر سلامت روحی و جسمی کودک می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در مطالعه مروری حاضر، با جستجو در پایگاه‌های داخلی و بین‌المللی و با استفاده از کلیدواژه‌های معنویات، استرس، بارداری، شیردهی، سلامت جسمی و روحی کودک به زبان فارسی و انگلیسی، تعداد ۶۵ مقاله یافت شد که پس از غربالگری عناوین و چکیده‌ها، ۳۰ مقاله مطابق با معیارهای ورود و خروج شناسایی شد.

یافته‌ها: سلامتی روحی و جسمی کودک به شدت متاثر از شرایط جسمی و روحی مادر در دوران جنینی و نوزادی می‌باشد. معنویات و پایبندی به اصول دینی و مذهبی مادران در دوران بارداری و شیردهی می‌تواند با تقویت انگیزه، کاهش استرس و بهره‌مندی مادر از تغذیه سالم و پاک باعث بهبود شاخص‌های رشد جسمی و روحی جنین و نوزاد شود.

نتیجه‌گیری: معنویات مادر در دوران بارداری و شیردهی بر سلامت جسمی و روحی کودک موثر می‌باشد. پیشنهاد می‌شود مراکز علمی و بهداشتی، نسبت به تقویت و ارتقای سطح معنویت مادران، برنامه‌ریزی مناسب داشته باشند.

دریافت: ۱۴۰۱/۹/۲۲
ویرایش: ۱۴۰۲/۱/۲۰
پذیرش: ۱۴۰۲/۱/۳۰
انتشار: ۱۴۰۲/۲/۱۰

واژگان کلیدی: معنویات، استرس، بارداری، شیردهی، سلامت روانی، کودک

استناد: حسن جعفری‌پور فردوسیه، سید محمدتقی دهقانی. تاثیر معنویات و عقاید مذهبی مادر در دوران بارداری و شیردهی بر سلامت روحی و جسمی کودک. نشریه اسلام و سلامت. ۱۴۰۱؛ ۷(۱): ۶۸-۶۱.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

* **مسئول مقاله:** حسن جعفری‌پور فردوسیه
آدرس: اراک، دانشگاه علوم پزشکی اراک، دانشکده پزشکی، گروه معارف اسلامی.
رایانامه: hjafaripouriran@gmail.com

[Downloaded from iahj.ir on 2026-11-12]

مقدمه

رشد و نمو نوزاد تحت تاثیر عوامل ارثی، ژنتیکی، محیطی، تغذیه و تغییرات هورمونی است (۱). سلامتی جسمی و روحی مادر در دوران بارداری و شیردهی، در سلامت روحی و جسمی نوزاد نقش بسزایی دارد. نقایص دوران پیش از تولد، تولد و سال اول پس از تولد، پیامدهای جبران‌ناپذیری در روند رشد سال‌های بعدی کودک دارد. بارداری، زایمان و شیردهی در جوامع مختلف تحت تاثیر عوامل مختلف چون شرایط جغرافیایی، اجتماعی، فرهنگی، مذهبی و اقتصادی می‌باشد (۲ و ۳).

روان‌شناسان بر این باورند، که حالات روانی و هیجانی و فعالیت‌های جسمانی مادر باردار در شخصیت، جسم و روان کودک مؤثر است. ترشح هورمون‌هایی که در شرایط فشارهای هیجانی یا روانی مادر باردار صورت می‌گیرد، تأثیر نامطلوبی بر رشد و نمو جنین می‌گذارد. مطالعات نشان می‌دهند، اگر مادری در دوران بارداری، استرس مزمن داشته باشد، فرزندش به‌طور قابل‌توجهی به مشکلات عاطفی یا شناختی، از جمله افزایش احتمال به بیش فعالی، اضطراب و تاخیر زبانی مبتلا می‌شود (۴).

سلامت معنوی، یکی از ویژگی‌های سلامت است، که توسط سازمان جهانی بهداشت (WHO) به عنوان تعریفی از سلامت ارائه شده است. عنصر معنوی نقش ارزنده‌ای در موفقیت افراد در تمام بخش‌های زندگی و سلامت جسمی و روحی آنها دارد (۵). بهبود سلامت معنوی ممکن است، بر خودکارآمدی دوران بارداری، زایمان و شیردهی مادران تأثیر مثبت بسزایی بگذارد، و بدین طریق، باعث بهبود رشد جسمی و روحی کودک شود (۶).

براساس روایات و احادیث دینی، روحیه و اخلاق مادر بر روی رشد فرزندش در مرحله جنینی، تاثیر می‌گذارد، روحیه مادر باردار روحیه فرزندش را شکل می‌دهد. دوران جنینی، روی تمام عملکردهای فیزیکی، ذهنی، هوشی، حسی و روحی نوزاد و زندگی آینده‌اش تاثیر مستقیم دارد. در روایات ذکر می‌شود، که توجه مادر به خواسته‌های الهی؛ اثرات مثبت بر جنین می‌گذارد؛ چنانچه پیامبر بزرگ اسلام مبنای سعادت و شقاوت کودک را از همان آغاز بارداری تعیین کرده و می‌فرماید: «الشقی من شقی فی بطن امه و السعید من سعد فی بطن امه: بدبخت کسی است، که در شکم مادرش شقی شده است، و خوشبخت آن کسی است، که در شکم مادر خوشبخت باشد» (۷).

مطالعات محدودی در زمینه تاثیر معنویات و پایبندی مذهبی و دینی مادر در دوران بارداری و شیردهی بر رشد جسمی و روحی کودک صورت گرفته است. هدف از این مطالعه مروری، بررسی نتایج مطالعات انجام شده در این زمینه می‌باشد.

مواد و روش‌ها

مقاله حاضر، مروری بر مطالعات پژوهشی پیرامون تاثیر معنویات و عقاید مذهبی مادر در دوران بارداری و شیردهی بر رشد جسمی و روحی کودک انجام داده است. این مرور، شامل کلیه مقالاتی بود که به بررسی رابطه تاثیر معنویات مادر در دوران بارداری و شیردهی بر رشد جسمی و روحی کودک در جوامع مختلف پرداختند، که در پایگاه‌های داخلی مثل SID و IranDoc و پایگاه‌های بین‌المللی مانند PubMed، Google Scholar و Cochrane از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ نمایه شده بودند. واژه‌های کلیدی عبارت بودند از: معنویات، بارداری، شیردهی، استرس، سلامت جسمی و روحی کودک که به زبان فارسی و انگلیسی جستجو شد.

ابتدا مقالات بر اساس عنوان آنها جستجو شد. سپس چکیده کلیه مقالات بررسی شد. در جستجوی اولیه، ۶۵ مقاله مرتبط با تاثیر جنبه‌های مذهبی یا معنوی زندگی بر رشد جسمی و روحی انسان یافت شد. پس از غربالگری عناوین و چکیده‌ها، ۳۰ مقاله مطابق با معیارهای ورود، شناسایی شد. معیار ورود شامل مطالعات مروری، بالینی، تجربی، کوهورت، مقطعی و فرضیات مطرح شده در زمینه تاثیر پایبندی مادر به اصول معنوی و اعتقادی بر سلامت روحی و جسمی نوزاد بود و معیار خروج، مقالاتی بود که از نظر موضوع و محتوا با موضوع مورد نظر مطابقت نداشتند.

یافته‌ها

تاثیر عقاید معنوی مادر بر تغذیه‌اش و آثارش بر سلامتی جسمی و روحی نوزاد

حفظ سلامتی و توجه به شرایط جسمی و روحی مادر در دوران بارداری و شیردهی به دلیل ارتباط جسمی و روحی مادر با جنین و نوزاد، بر سلامت فرزندش بسیار موثر می‌باشد. یکی از فاکتورهای مهم و تاثیرگذار در این رابطه، تغذیه مادر می‌باشد. تمام مواد غذایی و نوشیدنی‌ها در ساختار وجودی انسان نقش حیاتی دارند. در اصول معنوی و دینی، غذا علاوه بر آثار جسمانی، دارای آثار و پیامدهای تربیتی و روانی بسیاری می‌باشد؛ چنانچه خداوند در قرآن کریم، انسان را به

[Downloaded from iahj.ir on 2026-11-12]

دقت و تامل در کیفیت غذایش فرا می‌خواند (فلینظر الانسان الی طعامه) (۸). پس باید انسان به غذایش بنگرد؛ یکی از مسائلی که در تمام شریعت‌ها به ویژه اسلام به آن توجه ویژه شده است، نقش تغذیه مادر در دوران بارداری و شیردهی در رشد جنین و نوزاد، انکارناپذیر می‌باشد (۹). طبق آیات الهی قرآن کریم، غذا بر انسان از دوره‌ی تشکیل و حتی قبل از انعقاد نطفه موثر بوده و این تاثیر تا پایان زندگی انسان‌ها ادامه دارد؛ بنابراین تغذیه می‌تواند، باعث شود، که انسان رنگ و بوی الهی پیدا کند و یا باعث ذلت و خواری انسان شود. اگر هر خانواده به تغذیه مناسبی که در قرآن بدان اشاره شده است، توجه نماید، در نسل بعد آنها استعدادهایی که خداوند در فطرت آنها بنیان نهاده، می‌تواند به نحو احسن شکوفا شود (۱۰ و ۱۱). در دین اسلام، خوردن غذای حلال و طیب مادر در این دوره‌های حساس زندگی هر انسانی، بسیار توصیه شده است (۱۲ و ۱۳). مطالعات دینی و اجتماعی، بیانگر آثار بسیار سوء و مخرب غذای حرام بر سلامت جسمی، روانی و اخلاقی انسان است (۱۴).

در ادیان مختلف؛ به‌ویژه دین مبین اسلام، منع مصرف مشروبات الکلی و مواد مخدر با توجه به آثار زیان‌آورش بر سلامتی جسم، روح و روان بسیار سفارش شده است. مصرف مشروبات الکلی توسط مادران باردار و شیرده، موجب مشکلات شناختی چون ضعف حافظه، تاخیر در گفتار و زبان، ناتوانی در یادگیری و ضریب هوشی پایین می‌شود و کودک ممکن است دچار بیش‌فعالی و مسائل رفتاری شود. همچنین مطالعات، بیانگر افزایش احتمال مشکلات قلبی، کلیوی، اسکلتی، بینایی و شنوایی در کودکانی است، که مادرانشان در دوران جنینی از مشروبات الکلی استفاده کرده‌اند. مطالعات همچنین نشان می‌دهد، که مصرف مشروبات الکلی، مشکلات بهداشت روانی فراوانی برای کودک به دنبال خواهد داشت. الکل به سرعت از راه جفت و بندناف به جنین منتقل می‌شود و آثار بسیار مخربی برای رشد سیستم عصب و مغز جنین خواهد داشت (۱۷-۱۵).

مصرف مواد مخدر در دوران بارداری ممکن است باعث سقط جنین، زایمان زودرس، نقایص مادرزادی، مرده‌زایی، خطر بیشتر سندرم مرگ ناگهانی نوزاد، رشد بسیار کم جنین و مشکلات شناختی و رفتاری شود (۱۸ و ۱۹). مطالعات بیانگر مصرف بسیار کمتر مشروبات الکلی و مواد مخدر در افراد معتقد به اصول دینی و مذهبی نسبت به مادرانی است که مقید به اصول مذهب و دینی نیستند (۲۰). در مطالعه‌ای که توسط علی وردی‌نیا و همکاران در زمینه بررسی تاثیر متغیرهای مختلف در گرایش افراد به مصرف مشروبات انجام شد، نتایج بیانگر تاثیر بیشتر متغیر مذهب بر کاهش تمایل به مصرف مشروبات الکلی نسبت به متغیرهای دیگری چون تحصیلات، جنسیت و عوامل عاطفی بود (۲۱).

بزازیان و همکاران در سال ۱۳۹۴ در مطالعه خود گزارش کردند، که بین تمایل جوانان به مصرف مشروبات الکلی، مواد مخدر و سیگار و تمایلات مذهبی و پایبندی خانوادگی، رابطه معنادار منفی وجود دارد (۲۲).

معنویت مادر در کنترل استرس او در دوران بارداری، زایمان و شیردهی و آثارش بر سلامت جنین و نوزاد

معنویت، معانی گسترده‌ای دارد؛ اما شاید بتوان از معانی مختلف آن، این تعریف را داشت، که معنویت مرحله‌ای است که انسان امید، آرامش و آسایش درونی را در می‌یابد، که هر انسانی آن را به طرق مختلفی چون اعتقادات مذهبی، هنر و ارتباط با زیبایی‌های طبیعت و هستی و یا از طریق اصول و ارزش‌های اجتماعی ممکن است، بدست آورد. چیستی معنویت اسلامی، انسان‌باوری است. معنویت اسلامی، انسان را شایسته و سزاوار رسیدن به قرب الهی می‌داند و او را بی‌واسطه در رابطه با خداوند، دارای استعداد خلافت الهی، تجلی اسماء و صفات الهی معرفی می‌کند.

یکی از نتایج و تاثیرات مهم معنویت در زندگی، تاثیر آن بر سلامت جسم و روان می‌باشد. در سلامت جسم و روان، عوامل مختلفی چون تغذیه مناسب، ورزش و استراحت کافی، و پرهیز از عادات غلطی مانند سیگار کشیدن و استفاده از مشروبات الکلی موثر می‌باشند؛ ولی مطالعات نشان می‌دهند، که گرایشات معنوی قوی و نگرش مثبت، موجب ارتقای سلامت می‌شود و سرعت و احتمال بهبود بیماری‌هایی چون فشارخون بالا، بیماری قلبی و بهبودی پس از جراحی را افزایش می‌دهد. معنویت، آرامش و امنیت خاطر را برای انسان به ارمغان می‌آورد و در عمق وجود انسان، باور و احساسی را ایجاد می‌کند، که به واسطه آن، خود را متصل به چیزی فراتر از خود، می‌توان یافت و با توسل به این نیرو، انگیزه او تقویت و استرس و اضطراب، کاهش می‌یابد. انسان‌ها با باورهای مذهبی یا معنویت، به واسطه آرامش درونی حاصل از همین باور، کمتر به محرک‌ها پاسخ استرسی می‌دهند (۲۵-۲۳).

امروزه تحقیقات بالینی به‌خوبی بیانگر نقش استرس بر سلامت جسم و روان می‌باشد. برای مثال بررسی‌ها بیانگر نقش مثبت معنویت و رفتارهای مذهبی بر عدم ابتلا و کند شدن روند بیماری آلزایمر می‌باشد (۲۶). همچنین مطالعات بیانگر افزایش میانگین عمر در افرادی است که در برنامه‌ها و فعالیت‌های مذهبی حضور دارند. باورهای مذهبی، توان جسمی افراد تحت عمل احیای قلب را نیز افزایش می‌دهد (۲۷). حتی در ترک اعتیاد نیز می‌تواند تاثیر بسیار موثری داشته باشد. معنویت باعث افزایش پایبندی و علاقه بیمار به طی کردن روند درمان می‌شود. معنویات و اعتقادات مذهبی با به راه‌اندازی یک سری واکنش‌های درونی و فرایندهای فیزیولوژیک مثل تغییر الگوی ترشح هورمون‌های استرس‌زا، بدن را در برابر بسیاری از بیماری‌ها مصون می‌گرداند. همان‌گونه که در قرآن کریم خداوند می‌فرمایند، که در سختی‌ها از نماز، روزه، صبر و یاد خداوند کمک بگیرید. مطالعات بالینی و روان‌پزشکی نیز بیانگر ابتلای کمتر به برخی بیماری‌های

[Downloaded from iahj.ir on 2026-11-12]

روحی و روانی چون افسردگی و همچنین جسمی چون فشارخون و آلزایمر و بهبود بهتر و سریع‌تر بیماری در افرادی که به معنویت و اعتقادات مذهبی در ابعاد مختلف زندگی توجه می‌نمایند، می‌باشد (۲۸ و ۲۹).

بهداشت روان در دوران بارداری از اهمیتی بالا همچون اهمیت تغذیه مادر، برخوردار است. اهمیت زیاد آرامش روحی و معنوی یک مادر باردار از آنجایی نشأت می‌گیرد که سلامت جنین از نظر روحی و روانی نیز تحت تأثیر همین آرامش مادر است. بدون شک، کودکی که دوران جنینی خود را با مادری آرام در محیطی آرامش‌بخش گذرانده است، از نظر هوش و استعداد با کودکی که مادر او دوران بارداری خود را در غم، غصه و استرس گذرانده، بسیار متفاوت می‌باشد (۳۰ و ۳۱).

اضطراب و استرس، یک پدیده شایع دوران بارداری است که می‌تواند پیامدهای ناگواری چون سقط جنین، تهوع و استفراغ، پره اکلامپسی، زایمان زودرس، وزن کم هنگام تولد و نیز درجاتی از اختلالات روانی را به‌دنبال داشته باشد (۳۲). حمایت‌های مختلف خانوادگی و اجتماعی می‌تواند تا حدودی در کاهش این استرس موثر باشد؛ ولی معنویت و اعتقادات مذهبی با تقویت انگیزه و ایجاد امید و آرامش، دارای تاثیرات بسزایی در کاهش اضطراب مادر در دوران بارداری دارد. بداقی وهمکاران در مطالعه خود در سال ۱۳۹۵ نشان دادند که اضطراب، افسردگی و استرس در زنان باردار، رابطه معکوسی با معنویت و حمایت اجتماعی دارد (۳۳).

خودکارآمدی زایمان یکی از مهمترین عواملی است که منجر به تمایل مادران به زایمان طبیعی به جای زایمان سزارین می‌شود. اگر مادر احساس کند که می‌تواند به‌خوبی با استرس کنار بیاید، بدون شک از اثرات مضر استرس بر سلامتی خود در امان خواهد ماند. خودکارآمدی، شامل ارزیابی فرد از توانایی او برای مقابله با موقعیت‌های استرس‌زا است. تقویت باورهای معنوی باعث می‌شود که مادر در شرایط سخت زایمان بر مشکلات غلبه کند. زایمان به عنوان پایان پدیده فیزیولوژیک بارداری، همراه با ترس و اضطراب می‌باشد. ترس از زایمان طبیعی، یکی از مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر مادران برای تمایل به سزارین می‌باشد (۳۴). خداکرمی و همکاران سال ۱۳۹۴، در یک مطالعه کارآزمایی بالینی نشان دادند که مشاوره معنوی می‌تواند باعث کنترل افسردگی، اضطراب و استرس بارداری گردد (۳۵).

بحث و نتیجه‌گیری

معنویت یکی از جنبه‌های وجودی انسان می‌باشد که در زمان بروز مشکلات و استرس، با ایجاد معنا در زندگی، فرد را برای رویارویی با مشکلات مهیا می‌کند. سازمان جهانی بهداشت، معنویت را به عنوان یکی از عوامل اصلی برای حفظ سلامت انسان پذیرفته است (۳۶). درک وجود خداوند و به جا آوردن فرایض معنوی در دوران بارداری نقش بسزایی در کاهش استرس مادر دارد. سلامتی روحی و جسمی کودک، به شدت متاثر از شرایط رشدش در دوران جنینی و نوزادی می‌باشد. توجه به معنویات و پایبندی به اصول دینی و مذهبی مادران در دوران بارداری و شیردهی، به‌طور اجتناب‌ناپذیری می‌تواند با تقویت انگیزه و کاهش استرس و همچنین بهره‌مندی مادر از تغذیه سالم و پاک، باعث بهبود شاخص‌های رشد جسمی و روحی جنین و نوزاد شود. مادران با در نظر گرفتن معنویات می‌توانند دوران بارداری، زایمان و شیردهی خود را به نحو احسن سپری کنند. محدودیت اصلی این مقاله عدم وجود تحقیقات آماری می‌باشد. پیشنهاد می‌شود، مطالعه‌ای با عنوان تاثیر معنویات مادر بر سلامت جسمی و روحی کودکش با طراحی پرسشنامه دقیق از مادران در یک جمعیت آماری مشخص در آینده صورت گیرد.

ملاحظات اخلاقی: در این مقاله از اصول اخلاق در پژوهش پیروی شده است. پژوهش به صورت مروری بوده و در نگارش مطالب بدون جانب‌داری و از منابع معتبر استفاده گردیده است.

تضاد منافع: نویسندگان اعلام می‌نمایند که تضاد منافعی در این پژوهش وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

از دانشگاه علوم پزشکی اراک به جهت فراهم‌سازی امکان دستیابی به منابع الکترونیک و بانک‌های اطلاعاتی گوناگون تشکر و قدردانی می‌شود.

[Downloaded from iahj.ir on 2026-11-12]

References

1. Johnson L, Llewellyn CH, van Jaarsveld CHM, Cole TJ, Wardle J. Genetic and environmental influences on infant growth: prospective analysis of the Gemini twin birth cohort. PLoS One. 2011; 6(5): e19918.
2. Likhar A, Patil MS. Importance of Maternal Nutrition in the First 1,000 Days of Life and Its Effects on Child Development: A Narrative Review. Cureus. 2022; 14(10): e30083.
3. Nasrabadi M, Vahedian-Shahroodi M, Esmaily H, Tehrani H, Gholian-Aval M. Factors affecting Exclusive breastfeeding in the first six months of birth: An Exploratory-Descriptive Study. Journal of Midwifery and Reproductive Health. 2019; 7(3): 1749-64.
4. Kinsella MT, Monk C. Impact of maternal stress, depression and anxiety on fetal neurobehavioral development. Clin Obstet Gynecol. 2009; 52(3): 425-40.
5. Khajavi Shojaie K, Pirasteh A, Jouhari Z. Relationship between Spirituality and Physical Health: A Cross-Sectional Study on the Patients Referring to East Tehran Health Centers in 2019. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2021; 7(1): 63-80.
6. Zareipour M, Abdolkarimi M, Asadpour M, Dashti S, Askari F. The Relationship between Spiritual Health and Self-efficacy in Pregnant Women Referred to Rural Health Centers of Uremia in 2015. Journal of Community Health. 2016; 10(2): 52-61. [In Persian]
7. Klini ben Yaghub M. Usul al-Kafi. Volume 1; page 211.
8. Holy Quran; Surah Abasa, Verse 24.
9. Holy Quran; Surah Al-Isra, Verse 64.
10. Holy Quran; Surah Ar-Ra'd, Verse 8.
11. Ghodrati F, Akbarzadeh M. A Review of the Importance of Maternal-fetal Attachment According to the Islamic Recommendations. Journal of Midwifery and Reproductive Health. 2018; 6(1): 1193-200.
12. Alimohammadi N, Jafari-Mianaei S, Hasanpour M, BankiPoorfard AH, Hoseini AS. Parents' Role Before and During Infancy: An Islamic Perspective. Iranian Journal of Neonatology. 2017; 8(4): 65-73.
13. Noroozi R, Mosavi F, Kiani S, Hashemi F. Examining and explaining the role of halal food during pregnancy on the formation of the child's spiritual personality. Marefat-e-Akhlaghi. 2021; 12(1): 79-91. [In Persian]
14. Mahluji S, Ebrahimazdeh Attari V, Saghafi Asl M, Ghorbani A. The Effect of Halal Nutrition and Avoidance of Haram on Physical, Mental and Moral Health of Humans based on Holy Quran and Authentic Hadith of the Prophet Muhammad (PBUH) and Twelve Imams. Quran and medicine. 2020; 5(3): 35-40. [In Persian]
15. Easey KE, Dyer ML, Timpson NJ, Munafò MR. Prenatal alcohol exposure and offspring mental health: A systematic review. Drug and Alcohol Dependence. 2019; 197: 344-53.
16. Addila AE, Azale T, Gete YK, Yitayal M. The effects of maternal alcohol consumption during pregnancy on adverse fetal outcomes among pregnant women attending antenatal care at public health facilities in Gondar town, Northwest Ethiopia: a prospective cohort study. Subst Abuse Treat Prev Policy. 2021; 16: Article number 64.
17. Ghosian Moghadam MH, Moradi M. Effects of Alcohol Consumption on Human Health from the Perspective of Holy Quran and Modern Medicine. Quran Med. 2012; 1(3): 13-21.

[Downloaded from iahj.ir on 2026-11-12]

18. Ross EJ, Graham DL, Money KM, Stanwood GD. Developmental consequences of fetal exposure to drugs: what we know and what we still must learn. Neuropsychopharmacology. 2015; 40(1): 61-87.
19. National Institute on Drug Abuse. 2022, May 4. Substance Use While Pregnant and Breastfeeding. Available at: https://nida.nih.gov/publications/research-reports/substance-use-in-women/substance-use-while-pregnant-breastfeeding on 2022, December 12.
20. Ganji F, Ahmadi A, Zare S, Nasiri J. Comparison of Pattern of Alcohol Consumption and Related Factors in Patients Referred to Referral Hospitals in Shahrekord, Iran (2016-2017). Int J Epidemiol Res. 2022; 9(1): 46-53.
21. Verdinia A, Hemati A. The social analysis of attitude toward alcohol consumption among students of social sciences faculty, Tehran University. The Socio Cultural Strategy Journal. 2012; 2(7): 77-102.
22. Bazzazian S, Rajaei Y, Afsari L.The inhibitor role of religious beliefs and family belonging in tendency towards smoking, addictive substance and alcohol consumption. Family Psychology. 2014; 1(1): 19-28. [In Persian]
23. Puchalski CM. The role of spirituality in health care. BUMC PROCEEDINGS. 2001; 14: 352-7.
24. Bożek A, Nowak PF, Blukacz M. The Relationship between Spirituality, Health-Related Behavior, and Psychological Well-Being. Front Psychol. 2020; 11: 1997.
25. Borges CC, dos Santos PR, Alves PM, Custodio R, Borges M, Lucchetti G, et al. Association between spirituality/religiousness and quality of life among healthy adults: a systematic review. Health Qual Life Outcomes. 2021; 19: 246.
26. Khalsa DS, Newberg AB. Spiritual Fitness: A New Dimension in Alzheimer's Disease Prevention. J Alzheimers Dis. 2021; 80(2): 505-19.
27. Alvarez JS, Goldraich LA, Nunes AH, Brugalli Zandavalli MC, Brugalli Zandavalli R, Claudino Belli K, et al. Association between Spirituality and Adherence to Management in Outpatients with Heart Failure. Arq Bras Cardiol. 2016; 106(6): 491-501.
28. Yadav R, Khanna A, Singh D. Exploration of Relationship between Stress and Spirituality Characteristics of Male and Female Engineering Students: A Comprehensive Study. J Relig Health. 2017; 56(2): 388-99.
29. Jamshidifar Z, Lotfi Kashani F. Comparison of the effectiveness of spiritual therapy and cognitive behavioural therapy on lowering blood cortisol levels in women with breast cancer. Journal of Thought and Behavior in Clinical Psychology. 2020; 14(55): 38-46. [In Persian]
30. Satyanarayana VA, Lukose A, Srinivasan K. Maternal mental health in pregnancy and child behavior. Indian Journal of Psychiatry. 2011; 53(4): 351-61.
31. Atashi V, Kohan S, Salehi Z, Salehi K. Maternal-fetal emotional relationship during pregnancy, its related factors and outcomes in Iranian pregnant women: a panel study protocol. Reproductive health. 2018; 15(1): 176.
32. Faramarzi M, Pasha H. The Role of Social Support in Prediction of Stress during Pregnancy. The Journal of Babol University of Medical Sciences. 2014; 17(11): 52-60.

[Downloaded from iahj.ir on 2026-11-12]

33. Bodaghi E, Alipour F, Bodaghi M, Noori R, Peiman N, Saeidpour S. Role of spirituality and social support in pregnant women's anxiety, depression and stress symptoms. Journal of Community health. 2016; 10(2): 72-82. [In Persian]
34. Dehestani H, Moshfeghy Z, Ghodrati F, Akbarzadeh M. The Relationship of Spiritual Health and Mother's Forgiveness with Her Anxiety in the Labor of the Pregnant Women. International Journal of Women's Health and Reproduction Sciences. 2019; 7(2): 174-9.
35. Khodakarami B, Soltani F, Golalizadeh F, Soltanian A, Mohagheghi H. The effect of spiritual counseling of depression, anxiety and stress of pregnant women: a randomized clinical trial. Avicenna Journal of Nursing and Midwifery Care. 2015; 23(4): 39-53. [In Persian]
36. World Health Organization (WHO). Traditional medicine strategy. 2005. Available online at: http://www.who.int/topics/traditional_medicine/en.

[Downloaded from iahj.ir on 2026-11-12]